

PLÉNUM NEJVYŠŠÍHO SOUDU SCHVÁLILO STANOVISKO K ELEKTRONICKÉ KOMUNIKACI MEZI SOUDY A ÚČASTNÍKY ŘÍZENÍ

Plénium Nejvyššího soudu schválilo ve čtvrtek 5. ledna 2017 Stanovisko k podáním činěným v elektronické podobě a k doručování elektronicky vyhotovených písemností soudem, prováděnému prostřednictvím veřejné datové sítě.

Plénium Nejvyššího soudu zde především definuje svůj právní názor k problematice doručování podání k soudům prostřednictvím datových schránek, upřesňuje situace, kdy je potřeba při elektronické komunikaci se soudy použít elektronický podpis a kdy to naopak není nutné. Schválené stanovisko řeší rovněž situace, jak doručovat či přijímat podání od osob, které mají zřízeno více datových schránek, popřípadě od právnických osob. Vše podstatné je shrnuto do právních vět, publikovaných níže a má zásadní vliv na doručování a účinky podání v soudních řízeních na všech úrovních soudní soustavy ČR. Plénium je nejvýznamnějším kolektivním orgánem Nejvyššího soudu. Je složeno z předsedy a místopředsedy Nejvyššího soudu, předsedů kolegií, předsedů senátů a ostatních soudců. Jeho zasedání se zpravidla účastní také přizvaní zástupci dalších dotčených orgánů a institucí, jako tomu bylo i v tomto případě, kdy se k projednávání stanoviska dostavili například předseda Ústavního soudu JUDr. Pavel Rychetský, předseda Nejvyššího správního soudu JUDr. Josef Baxa, předseda Vrchního soudu v Praze JUDr. Jaroslav Bureš, zástupci ministerstev vnitra a spravedlnosti nebo také děkanka Právnické fakulty Masarykovy univerzity Doc. JUDr. Markéta Selucká, Ph.D.

Schválené právní věty:

I. V občanském soudním řízení lze učinit podání mimo jiné i písemně, tj. v listinné podobě, v elektronické podobě prostřednictvím veřejné datové sítě nebo telefaxem (§ 42 odst. 1 o. s. ř.). Podáním učiněným v elektronické podobě se rozumí dokument ve formě datové zprávy, v němž účastník v občanském soudním řízení projevil vůli směřující k uplatnění procesních práv, ke splnění procesních povinností nebo k jiným procesním následkům, jež jsou spojeny s tímto projevem vůle, popřípadě část takového dokumentu, v níž je obsažen účastníkův projev vůle. Totéž obdobně platí v trestním řízení pro podání stran nebo jiných subjektů, které mají obdobné postavení jako strany (§ 59 odst. 1 tr. řádu). Elektronický nosič (tzv. obálka nebo kontejner) doprovázející takový dokument je součástí podání v uvedeném smyslu, ledaže by z obsahu projevené vůle účastníka (strany či jiné osoby) vyplývalo něco jiného.

II. Byl-li z datové schránky toho, kdo činí úkon, nebo jeho právního zástupce odeslán do datové schránky soudu elektronický dokument, který obsahuje podání ve věci samé, považuje se za řádně podepsaný úkon ve smyslu § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů, i když takové podání ani jeho přílohy neobsahují uznávaný elektronický podpis. Proto již není třeba vyžadovat doplnění takto učiněného podání předložením jeho originálu v listinné formě podle § 42 odst. 2 o. s. ř. (viz § 42 odst. 3 o.s.ř.).

Nepovažuje-li se z určitých důvodů elektronický dokument v podobě datové zprávy za podepsaný úkon ve smyslu § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů (např. byl-li odeslán z cizí datové schránky), musí být – z hlediska požadavků ustanovení § 42 odst. 3 o. s. ř. a § 59 odst. 1 tr. řádu – opatřen uznávaným elektronickým podpisem (§ 6 odst. 1, 2 zákona č. 297/2016 Sb., dříve § 11 odst.

1, 3 zákona č. 227/2000 Sb., ve znění účinném do 18. 9. 2016) jednající fyzické osoby elektronický dokument v podobě datové zprávy obsahující podání.

III. Bylo-li podání v elektronické podobě opatřeno uznávaným elektronickým podpisem ve smyslu § 6 odst. 1, 2 zákona č. 297/2016 Sb. (dříve podle § 11 odst. 1, 3 zákona č. 227/2000 Sb., ve znění účinném do 18. 9. 2016), nepoužije se tzv. fikce podpisu podle § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů, i když bylo učiněno prostřednictvím datové schránky.

IV. Procesní úkon, učiněný prostřednictvím datové schránky za podmínek uvedených v § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů, osobou tam označenou, má stejné účinky jako procesní úkon učiněný písemně a podepsaný osobou, pro kterou byla zřízena datová schránka. Je-li osobou, pro kterou byla zřízena datová schránka, právnická osoba, má takový procesní úkon učiněný prostřednictvím datové schránky stejné účinky jako procesní úkon, který za právnickou osobu písemně učiní a podepíše osoba oprávněná jednat za právnickou osobu podle příslušného procesního předpisu.

V. Soud doručuje do datové schránky adresáta písemné vyhotovení rozhodnutí, jiných svých úkonů a další písemnosti, o nichž to stanoví zákon, jen nedošlo-li k jejich doručení při jednání (jiném soudním roku) nebo při úkonu trestního řízení a umožňuje-li to povaha doručované písemnosti. Předpokladem je, že adresát má zpřístupněnou svou datovou schránku, že adresát má fyzickou osobu oprávněnou nebo pověřenou k přístupu do své datové schránky a že nedošlo (ani zpětně) ke znepřístupnění datové schránky. Prokáže-li adresát, který je právnickou osobou, že v době doručování písemnosti neměl osobu oprávněnou nebo pověřenou k přístupu do své datové schránky a že tento stav nezavinil, nenastanou účinky doručení.

Soud doručuje písemné vyhotovení rozhodnutí, jiných svých úkonů a další písemnosti do datové schránky, jen jestliže zjistí, že adresát má zřízenou datovou schránku; neumožňují-li poznatky o osobě adresáta soudu takové zjištění, soud přistoupí k jinému způsobu doručení. To platí obdobně pro doručování písemností v trestním řízení.

Má-li fyzická osoba zřízeno více datových schránek (např. datovou schránku fyzické osoby a datovou schránku podnikající fyzické osoby, nebo advokát datovou schránku podnikající fyzické osoby – advokáta, ale též insolvenčního správce nebo daňového poradce), je třeba jí doručovat písemné vyhotovení rozhodnutí, jiných úkonů a další písemnosti do té datové schránky, která odpovídá povaze doručované písemnosti. Účinky doručení písemnosti však nastanou i jejím doručením do jiné („nepříslušné“) datové schránky téže fyzické osoby za podmínek § 17 odst. 3 zákona č. 300/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Lhůta uvedená v § 17 odst. 4 zákona č. 300/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů, je lhůtou procesní, jejíž běh se při doručování písemností v občanském soudním řízení počítá podle § 57 odst. 1 a 2 o. s. ř. a při doručování písemností v trestním řízení podle § 60 odst. 1, 2 a 3 tr. řádu.

Mgr. Petr Tomíček,
mluvčí Nejvyššího soudu